

**Een archeologisch bureau-onderzoek en
inventariserend veldonderzoek door
middel van boringen op het terrein van
de Carolusschool aan de Kerkweg 20 te
Cothen, gemeente Wijk bij Duurstede (U.)**

W.J.F. Thijs & A.J. Wullink

ARC-Rapporten 2008-99

Geldermalsen
3 december 2010
ISSN 1574-6887

Colofon

Een archeologisch bureau-onderzoek en inventariserend veldonderzoek door middel van boringen op het terrein van de Carolusschool aan de Kerkweg 20 te Cothen, gemeente Wijk bij Duurstede (U.)

ARC-Rapporten 2008-99
ARC-Projectcode 2008/254

Opdrachtgever
Buro SRO
Bevoegd gezag
Gemeente Wijk bij Duurstede
Beheer en plaats van documentatie
Archaeological Research & Consultancy

ARCHIS nummer bureau- en booronderzoek
29618

Tekst
W.J.F. Thijs & A.J. Wullink
Afbeeldingen
W.J.F. Thijs
Redactie
K. Otten

Status
definitieve versie

Autorisatie — A. Ufkes

Uitgegeven door
ARC bv
Postbus 66
4190 CB Geldermalsen

ISSN 1574-6887

Geldermalsen, 3 december 2010

Een recente lijst van de ARC-Rapporten is te vinden op www.arcbv.nl

1 Inleiding

1.1 Aanleiding tot het onderzoek

De heer van Nuland van Buro SRO heeft aan Archaeological Research & Consultancy (ARC bv) opdracht verleend voor het uitvoeren van een archeologisch bureau-onderzoek en inventariserend veldonderzoek door middel van boringen op het terrein van de Carolusschool aan de Kerkweg 20 te Cothen. Aanleiding tot het onderzoek is de voorgenomen uitbreiding van het schoolgebouw. Bij de uitbreiding wordt zowel aan de west- als de oostkant van de locatie een aanbouw geplaatst (zie afb. 9). Beide uitbouwen zullen worden onderheid waarna op de heipalen een fundering zal worden gestort. Voor de aanleg van de fundering zal worden ontgraven tot maximaal 1 m –mv. Bij de bouwwerkzaamheden zullen mogelijk archeologische waarden worden bedreigd. Conform de per 1 september 2007 in werking getreden Wet op de archeologische monumentenzorg dient eerst de archeologische waarde van de locatie in kaart te worden gebracht. Het veldwerk is op 2 juli 2008 uitgevoerd door ir. W.J.F. Thijs. Voorafgaand hieraan is eveneens door ir. W.J.F. Thijs een bureau-onderzoek verricht.¹ De projectleiding is in handen van drs. A.J. Wullink. De aangetroffen aardewerkfragmenten zijn gedetermineerd door mw. drs. A. Ufkes. De aangetroffen botfragmenten zijn gedetermineerd door mw. drs. H. Halıcı. Het bureau-onderzoek en het inventariserend veldonderzoek zijn uitgevoerd conform de eisen van de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA), versie 3.1.

1.2 Ligging en beschrijving van het onderzoeksgebied

Op de locatie is momenteel een school aanwezig. Het schoolterrein is grotendeels verhard met tegels. Aan de westzijde van de school is de fietsenstalling gelegen. Tussen de school en de fietsenstalling op de plek van de nieuw geplande aanbouw is een smal grasveld aanwezig. De oppervlakten van de westelijke en oostelijke uitbouw bedragen respectievelijk ca. 140 m² en ca. 40 m². Achter de school ligt de huidige loop van de Kromme Rijn. Aan de overzijde van de Kerkweg ligt de katholieke kerk van Cothen. Deze kerk ligt op een terp, enkele decimeters hoger dan zijn omgeving. De ligging van de locatie is weergegeven in afbeelding 1.

¹Hierbij is assistentie verleend door drs. N. van Malssen van ARC bv.

1.3 Objectgegevens

Provincie	Utrecht
Gemeente	Wijk bij Duurstede
Plaats	Cothen
Toponiem	Kerkweg
Kaartblad	39A
Coördinaten	NW: 149.635/445.701 NO: 149.699/445.698 ZO: 149.697/445.673 ZW: 149.633/445.677
Geologie	Formatie van Echteld
Geomorfologie	Bebouwing, overgang van rivieroeverwal naar rivierdalbodem
Bodem	Poldervaaggrond en ooivaaggrond

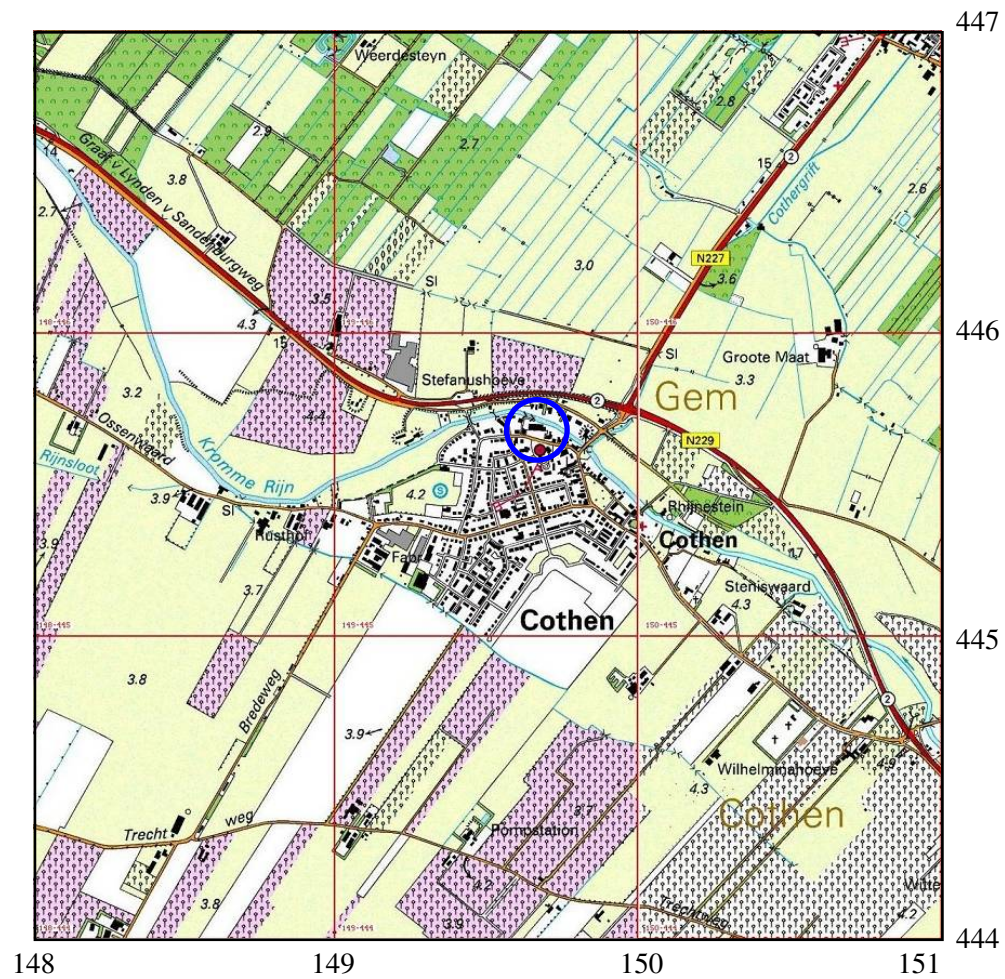
1.4 Doel van het onderzoek

Doel van het archeologisch bureau-onderzoek is het aan de hand van bekende gegevens opstellen van een specifiek archeologisch verwachtingsmodel voor de onderzoekslocaties. Om tot dit verwachtingsmodel te komen wordt gekeken naar de huidige situatie, de historische situatie en bekende archeologische en aardwetenschappelijke waarden. Het inventariserend veldonderzoek (IVO) dient ertoe, het voorgestelde verwachtingsmodel te verifiëren dan wel aan te vullen. Het IVO verloopt in drie stappen: verkennend, karterend en waarderend. Het verkennende onderzoek richt zich op de bodemopbouw en mogelijke bodemverstoringen, die de archeologische trefkans kunnen beïnvloeden. Het karterende onderzoek stelt vast of er archeologische waarden aanwezig zijn en het waarderende onderzoek bepaald de waarde van eventueel aanwezige archeologie. Het hier beschreven IVO is uitgevoerd als verkennend booronderzoek.

1.5 Werkwijze

Bureau-onderzoek

Een beschrijving van de huidige situatie en de effecten van de geplande bodemingrepen op het bodemarchief wordt gegeven aan de hand van topografisch kaartmateriaal, gegevens van milieukundig onderzoek, gegevens en plannen van de opdrachtgever, luchtfoto's en, indien van toepassing, informatie van omwonenden. Voor een beschrijving van de historische situatie wordt gebruik gemaakt van historisch-topografisch kaartmateriaal. Voor gebieden gelegen buiten de centra van oude steden beperkt dit kaartmateriaal zich meestal tot de 19e en 20e eeuw, te beginnen bij de kadastrale kaart van 1832 (www.watwaswaar.nl). Naast dit kaartmateriaal wordt ook gebruik gemaakt van de website van KennisInfrastructuur Cultuur-Historie (KICH; www.kich.nl), waar onder andere informatie is te vinden over de ontginningsgeschiedenis en verkavelingsveranderingen. Verder is gebruik gemaakt van de cultuurhistorische waardenkaart van de provincie Utrecht.

Legenda

— Onderzoekslocatie

Afbeelding 1. Topografische kaart van de onderzoekslocatie en omgeving (omcirkeld), voorzien van RD-coördinaten. Bron: Topografische Dienst Nederland.

Voor de bekende aardwetenschappelijke waarden wordt gebruik gemaakt van geologische, geomorfologische en bodemkundige kaarten. Voor de archeologische waarden wordt gebruik gemaakt van Archis, de online archeologische database van de Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten (RACM), de Indicatieve Kaart Archeologische Waarden (IKAW) en de Archeologische Monumenten Kaart (AMK), alsmede van informatie over eerder gedaan onderzoek en archeologische waarnemingen.

Inventariserend veldonderzoek

Het inventariserend veldonderzoek is uitgevoerd als een verkennend booronderzoek. Dit onderzoek moet inzicht geven in de bodemopbouw van het plangebied en mogelijke bodemverstoringen. Met dit doel zijn drie boringen geplaatst tot minimaal 220 cm –mv. Voor het boren is gebruik gemaakt van een edelmanboor met een diameter van 7 cm en een guts van 3 cm. De boorkernen zijn zorgvuldig uitgelegd, waarbij de opeenvolgende bodemlagen precies konden worden beschreven en opgemeten. De boringen zijn beschreven volgens de Archeologische Standaard Boorbeschrijvingsmethode (ASB).

2 Bureau-onderzoek

2.1 Bekende aardwetenschappelijke waarden

De onderzoekslocatie ligt in het rivierengebied in de meandergordel van de Kromme Rijn. De archeologische trefkans in het rivierengebied hangt in hoge mate samen met de geologische opbouw van dit gebied, omdat de bewoning zich vóór de bedijkingen in de Late Middeleeuwen concentreerde op de relatief hooggelegen en daardoor droge delen.

Gedurende het Holoceen bepaalden zich steeds verleggende meanderende rivieren de ontwikkeling van dit gebied. Door deze meandergordelverleggingen of avulsies ontstond in het rivierengebied een netwerk van verlaten stroomgordels die deels ook overdekt zijn door jongere sedimenten. De afzettingen van deze rivieren behoren tot de Formatie van Echteld. Binnen de Formatie van Echteld worden, op grond van wijze van afzetting en lithologische karakteristieken, een aantal lithogenetische eenheden onderscheiden. De belangrijkste lithogenetische eenheden zijn geulafzettingen, oeverafzettingen en komafzettingen. Geulafzettingen worden in de geul van de rivier afgezet en bestaan voornamelijk uit (grof) zand. Oeverafzettingen worden afgezet wanneer de rivier bij hoog water buiten haar oevers treedt en bestaan vaak uit gelaagde zanden en (zandige) kleien. Hierbij worden de grofste afzettingen het dichtst bij de geul afgezet, doordat de stroomsnelheid hier het hoogst is. Verder van de geul worden de afzettingen fijner. Komafzettingen bestaan uit zwak tot matig siltige klei, die wordt afgezet in de laaggelegen gebieden tussen de rivieren, waar het water van de overstromingen tot stilstand komt. Deze afzettingen worden vaak met veen afgewisseld, dat tot de Formatie van Nieuwkoop wordt gerekend (De Mulder et al. 2003).

Doordat de grofste oeverafzettingen het dichtst langs de rivier worden afgezet, ontstaan langs de rivier relatief hooggelegen oeverwallen. Wanneer een stroomgeul verlaten wordt, klinken de grove geulafzettingen en de daar boven gelegen oeverafzettingen minder in dan de omliggende fijne afzettingen. Hierdoor wordt het hoogteverschil tussen de stroomgordel en de omliggende komgebieden versterkt en vormen de stroomgordels geschikte bewoningsplaatsen in het rivierengebied. Stroomgordels hebben dan ook een hoge archeologische trefkans, terwijl de komafzettingen een lage trefkans hebben. Oeverafzettingen op de overgang van stroomgordels naar de komgebieden hebben een middelhoge trefkans. De onderzoekslocatie ligt op de meandergordel van de Kromme Rijn. Deze meandergordel is actief geweest tussen 3000 - 828 BP.² De Kromme Rijn werd in 1128 n. Chr. afgedamd (Berendsen & Stouthamer 2001). Hierna nam de Lek de waterafvoerende functie van de Kromme Rijn over. Tot die tijd was de Lek een onbelangrijke, kleine rivier.

De onderzoekslocatie is op de geomorfologische kaart niet gekarteerd, maar aangegeven als bebouwing. De onderzoekslocatie ligt op de overgang tussen de eenheden rivieroeverwal en rivierdalbodem (afb. 2). Uit het veldonderzoek moet blij-

²BP: before present, jaren voor heden waarbij 1950 als referentiejaar wordt genomen.

ken welke eenheid op de onderzoekslocatie aanwezig is. Op de bodemkaart is de onderzoekslocatie in tweeën gedeeld. Het noordelijke deel van de onderzoekslocatie bestaat uit poldervaaggronden, het zuidelijke deel bestaat uit ooivaaggronden (afb. 3). Beide gronden zijn gevormd in lichte zavel of lichte klei.

2.2 Bekende archeologische waarden

De meandergordel van de Kromme Rijn heeft op de IKAW (afb. 4) een hoge archeologische trefkans. Op de archeologische verwachtingwaardekaart van de provincie Utrecht heeft de gehele onderzoekslocatie eveneens een hoge verwachtingswaarde. Op de Limeskaart van de provincie Utrecht heeft de onderzoekslocatie een middelhoge trefkans.³ In de nabijheid van de onderzoekslocatie is een groot aantal archeologische waarnemingen bekend. De waarnemingen dateren voornamelijk uit Romeinse Tijd. In Cothen zijn relatief veel waarnemingen gedaan uit de met name de Vroege Middeleeuwen, maar ook de Late Middeleeuwen. In de directe omgeving van de onderzoekslocatie liggen vier AMK-terreinen. Twee van de monumenten bestaan uit de historische dorpskern van Cothen. De twee monumenten liggen op ca. 200 m ten zuidoosten van de onderzoekslocatie. Deze dorpskern is opgedeeld in twee delen. Het grootste deel bestaat uit een nederzettingsterrein uit de Late Middeleeuwen (monumentnr. 328). Dit deel heeft een zeer hoge archeologische waarde en is beschermd. Op het monumentterrein wordt een oude cultuurlaag aangetroffen. De bewoning lijkt te zijn begonnen in de Karolingische Tijd. Het overige deel van de oude dorpskern van Cothen is aangemerkt als monument van hoge archeologische waarde (monumentnr. 12148). Aan de overzijde van de Kromme Rijn op 450 m ten zuidoosten van de onderzoekslocatie ligt een beschermd monument van zeer hoge waarde (monumentnr. 329). Het monument bestaat uit het terrein waar de overblijfselen van het kasteel Rhijnstein aanwezig zijn. Het kasteel dateert uit de 14e eeuw (zie voor een uitgebreide beschrijving van dit kasteel bijlage 2).

op ca. 700 m ten zuid-zuidwesten van de onderzoekslocatie ligt een monument van hoge waarde (monumentnr. 3526). Dit monument bestaat uit een nederzettingsterrein uit de Late IJzertijd - Romeinse Tijd. Dit nederzettingsterrein ligt waarschijnlijk langs de Romeinse limesweg. Over de ligging van deze weg in het Kromme Rijngebied is in het verleden reeds veel gespeculeerd. Anders dan de meeste Romeinse wegen (latijn: *via*, mv. *viae*) volgde de limesweg in het gebied van de Kromme Rijn niet de kortste afstand tussen twee punten –wat juist zo kenmerkend is voor Romeinse wegen–, maar een aantal meanders van deze rivier. De verklaring hiervoor moet worden gezocht in de mogelijkheid dat de weg werd gebruikt voor grenspatrouilles (Hessing et al. 2006). In 2004 en 2006 is onderzoek uitgevoerd naar de ligging van de weg (Jansen & De Kok 2004, Hessing et al. 2006). In de studies worden in totaal vijf verschillende tracés van de weg gegeven (Hessing et al. 2006).

³<http://www.provincie-utrecht.nl/chat>.

2.3 Historische situatie

De Kromme Rijn is vooral bekend omdat deze rivier in de Romeinse Tijd de grens vormde van het Romeinse Rijk. In het huidige Nederland lagen langs de Kromme Rijn ca. twintig forten (*castella*), waarin voornamelijk hulptroepen waren gelegerd. De forten bewaakten de grens, maar ook de rivier zelf, die de belangrijkste 'verkeersader' was van de Germaanse provincies. De forten lagen in het algemeen relatief dicht bij elkaar, maar in het Kromme Rijngebied lagen de forten opmerkelijk ver uit elkaar. De forten *Fectio* bij Vechten en *Levefanum* bij Wijk bij Duurstede lagen meer dan 15 kilometer uit elkaar (afb. 5). De meest waarschijnlijke verklaring hiervoor is de aanwezigheid van een groot moerasgebied ten noorden van de Kromme Rijn. Hierdoor was de grens op dit deel moeilijk te bereiken en hoefde daarom waarschijnlijk niet bewaakt te worden door een *castellum*. Het kan echter ook zijn dat de aanwezige resten zijn weggeërodeerd door post-romeinse meandering van de Kromme Rijn. Dit vermoeden wordt versterkt door de afwezigheid van grote hoeveelheden vondstmateriaal uit de Romeinse Tijd op de huidige stroomrug van de Kromme Rijn. In het gebied tussen Vechten en Odijk liggen een groot aantal meanders. Veel van deze meanderbochten zijn vrijwel zeker post-Romeins (Van Es & Hessing 1994).

In 69 - 70 n. Chr. vond een grote opstand plaats tegen de Romeinen. De opstand werd geleid door de geromaniseerde aanvoerder van de Bataafse hulptroepen, Iulius Civilis. Deze opstand werd door de Romeinen neergeslagen. De daarop volgende 150 jaar was de regio welvarend en rustig. Daar kwam in de loop van de derde eeuw een einde aan door de vele burgeroorlogen en door Germaanse plundertochten. Vanaf het einde van de derde eeuw namen de plunderingen af en stabiliseerde de situatie zich. In de vierde eeuw werd een aantal castella in steen herbouwd. Vanaf ca. 400 waren er waarschijnlijk geen Romeinse troepen meer gelegerd in het Kromme Rijngebied. De verschillende provincies werden nu bestuurd door Frankische legerleiders, nominaal als Romeinse gezagdragers, maar in de praktijk regeerden ze als onafhankelijke vorsten. Over de periode ca. 450 - 600 is niet zo heel veel bekend. Het gebied ten zuiden van de Kromme Rijn hoorde bij het Frankische Rijk, terwijl ten noorden en oosten van de rivier Friezen en Saksen de dienst uit maakten. De 7e eeuw kenmerkte zich door de strijd om de macht in het gebied tussen Franken en Friezen. Deze strijd werd in het voordeel beslecht van de Franken.

Het dorp behoorde vroeger tot de heerlijkheid Hardenbroek. Deze heerlijkheid werd in de achtste eeuw geschonken aan de domkerk van Utrecht. De eerste vermelding van de naam Cothen komt uit het begin van de elfde eeuw. De naam komt voor als Coeten in een brief van de negentiende Bisschop van Utrecht. De kerk van Cothen is in het jaar 1445 voltooid (Van der Aa 1839-1851). Op een kadastrale minuut uit 1832 is te zien dat op de onderzoekslocatie bebouwing aanwezig is. Ook op de kaart uit 1900 is op de locatie bebouwing aanwezig (afb. 6 en 7). Concluderend kan worden gesteld dat de omgeving van de onderzoekslocatie vanaf de Late IJzertijd tot heden bewoond is geweest. Er zijn vondsten te verwachten uit deze periode, waarbij het zwaartepunt zal liggen in de Romeinse Tijd en de Vroege

en Late Middeleeuwen.

2.4 Gespecificeerd archeologisch verwachtingsmodel

Op basis van de bij het bureau-onderzoek verkregen informatie kan een archeologisch verwachtingsmodel voor het plangebied worden opgesteld. De onderzoekslocatie ligt op de meandergordel van de Kromme Rijn. De meandergordel is actief geweest van 3000 - 828 BP en is in circa 1128 n. Chr. afgedamd. De meandergordel heeft een hoge archeologische trefkans en is het meest bekend doordat deze in de Romeinse Tijd de grens vormde van het Romeinse Rijk. De onderzoekslocatie ligt op de overgang van een rivieroeverwal naar een rivierdalbodem. De omgeving van de onderzoekslocatie is reeds vanaf de Late IJzertijd bewoond geweest. Binnen 400 m van de onderzoekslocatie liggen vier AMK-terreinen waarvan twee met zeer hoge waarde. Beide monumenten zijn beschermd. In de omgeving zijn vondsten gedaan uit de periode IJzertijd - Nieuwe Tijd. De hoge trefkans heeft dan ook betrekking op vondsten uit de periode Late IJzertijd - Nieuwe Tijd. In Cothen zijn relatief veel vondsten bekend uit de Vroege Middeleeuwen. De vondsten zijn gezien de bodemopbouw direct onder de bouwvoor te verwachten. De onderzoekslocatie is al vanaf minimaal 1900 gedeeltelijk bebouwd geweest. Mogelijk is bij de bouw van deze gebouwen het bodemarchief verstoord.

3 Inventariserend veldonderzoek

De locatie van de boorpunten wordt weergegeven in afbeelding 8. De resultaten van het onderzoek zijn weergegeven in bijlage 1. Op de locatie zijn drie boringen gezet. Alle boringen zijn geplaatst ter plaatse van de toekomstige uitbreiding van de school. Ter plaatse van de westelijke uitbouw van de school zijn twee boringen gezet. De bodemopbouw van beide boringen is vergelijkbaar.

- De bodemopbouw in boring 1 bestaat uit een dempingspakket met een dikte van 2,4 meter. Het dempingspakket bestaat tot een diepte van 1,2 m –mv uit zand. In het pakket komt baksteen voor. Ook is er recent aardewerk in aangetroffen uit de 19e en 20e eeuw. Beneden 1,2 m –mv bestaat het dempingspakket uit sterk zandige klei. De basis van dit pakket is sterk humeus. Waarschijnlijk is dit de bodem van de oude restgeul, waar zich voor de demping organisch materiaal heeft opgehoopt. Ook in het kleiige pakket is aardewerk uit de Nieuwe Tijd aangetroffen. Het aardewerk is bekeken en gedetermineerd door mw. drs. A. Ufkes (ARC bv). Gezien de geringe archeologische waarde van het aardewerk zal het na goedkeuring van het conceptrapport worden afgestoten. Het aardewerk zal niet worden gedeponeerd. Een overzicht van de aangetroffen archeologica is gegeven in tabel 1. Beneden 2,4 m –mv gaat de bodemopbouw scherp over naar zwak siltig matig grof zand. Dit zand bestaat uit het beddingzand van de Kromme Rijn.
- De bodemopbouw in boring 2 is vergelijkbaar met boring 1. De bodemopbouw bestaat tot een diepte van 1,85 m –mv uit een zandig dempingspakket. In het pakket zijn baksteen, puin en aardewerk uit de Nieuwe Tijd aangetroffen. Ook dit aardewerk zal na goedkeuring van het conceptrapport worden afgestoten en zal niet worden gedeponeerd. Beneden 1,85 m –mv bestaat het dempingspakket uit sterk zandige klei. Op een diepte van 1,95 m –mv gaat de bodemopbouw scherp over naar zwak siltig (bedding)zand.
- Boring 3 is geplaatst ter plaatse van de oostelijke uitbouw van de school. De bodemopbouw van boring 3 bestaat tot een diepte van 1,3 m –mv uit een ophogingspakket. De top van het ophogingspakket (tot 0,6 m –mv) is zandig. Hieronder bestaat het ophogingspakket uit sterk zandige zwak grindhoudende klei. Het ophogingspakket gaat op een diepte van 1,3 m –mv scherp over naar intacte oeversedimenten van de meandergordel van de Kromme Rijn. De oeversedimenten bestaan uit zwak siltig zand met kleilagen en vormt een *fining-upwards*-sequentie, waarbij in de oeversedimenten naar beneden toe steeds minder kleilagen voorkomen. Uiteindelijk gaan de oeversedimenten op een diepte van 2,2 m –mv scherp over naar beddingszand. Aan de top van het beddingzand is door een bot heengeboord. Hierbij zijn meerdere fragmenten van één bot opgeboord (zie tabel 1). Het bot is bekeken door mw. drs. H. Halıcı (ARC bv). Het bot is gedetermineerd als afkomstig van een middelgroot zoogdier. De conserveringstoestand van het bot is zeer goed.

nr	boring	X	Y	aardewerk	bot	pijpaarde	steen	datering	archeologisch relevant	opmerkingen
2	1	0	150	8	–	–	–	recent	nee	18e–19e eeuw
3	2	80	150	3	2	4	–	recent	nee	18e–19e eeuw
1	3	190	230	–	1	–	1	onbekend	ja	fragmenten van één rib van middelgroot tot groot zoogdier

Tabel 1. Overzicht van de archeologische indicatoren uit de boringen.

4 Samenvatting en conclusie

Geconcludeerd kan worden dat ter plaatse van de westelijke aanbouw een gedempte restgeul van de Kromme Rijn aanwezig is. De restgeul is, getuige het aardewerk dat is aangetroffen in het dempingsmateriaal, gedempt in de Nieuwe Tijd. Het beddingzand wordt aangetroffen op een diepte tussen 1,95 en 2,2 m –mv. Restgeulen zijn geen aantrekkelijke vestigingsplaatsen. De kans op intacte sporen ter plaatse van restgeulen is klein. De aanlegdiepte van de fundering bedraagt 1 m. De fundering zal volledig worden aangelegd in het dempingspakket van de restgeul. Het beddingzand wordt alleen verstoord door de heipalen die geslagen worden ten behoeve van de aanbouw. Vanuit archeologisch oogpunt zijn er geen bezwaren om de westelijke aanbouw te realiseren.

De oostelijke aanbouw wordt gerealiseerd buiten de restgeul die is aangetroffen op het westelijk terreindeel. De onderzoekslocatie is ter plaatse van de oostelijke aanbouw opgehoogt en vergraven tot een diepte van 1,3 m –mv. Beneden dit niveau zijn intacte oeversedimenten aanwezig. Op een diepte van 2,2 m –mv is beddingzand aangetroffen. De oeversedimenten hebben een hoge trefkans op intacte archeologische sporen. Aan de top van het beddingzand is een schouderblad van een middelgroot zoogdier aangetroffen. De oostelijke aanbouw heeft eveneens een aanlegdiepte van circa 1 m en zal hierdoor niet tot in de intacte oeversedimenten reiken. De oeversedimenten worden alleen verstoord door de heipalen die voor de aanbouw zullen worden geslagen. Aangezien voor de aanbouw slechts een klein aantal heipalen zal worden geslagen, is de verstoring van de aanwezige archeologische resten in de oeversedimenten gering te noemen. Er is vanuit archeologisch oogpunt dan ook geen belemmering om de oostelijke aanbouw te realiseren. Indien ter plaatse van de oostelijk aanbouw echter dieper gegraven gaat worden dan 1,1 m –mv, wordt geadviseerd om dit te laten gebeuren onder archeologische begeleiding (er wordt een veiligheidsmarge aangehouden van 20 centimeter boven de intacte oeversedimenten).

5 Aanbeveling

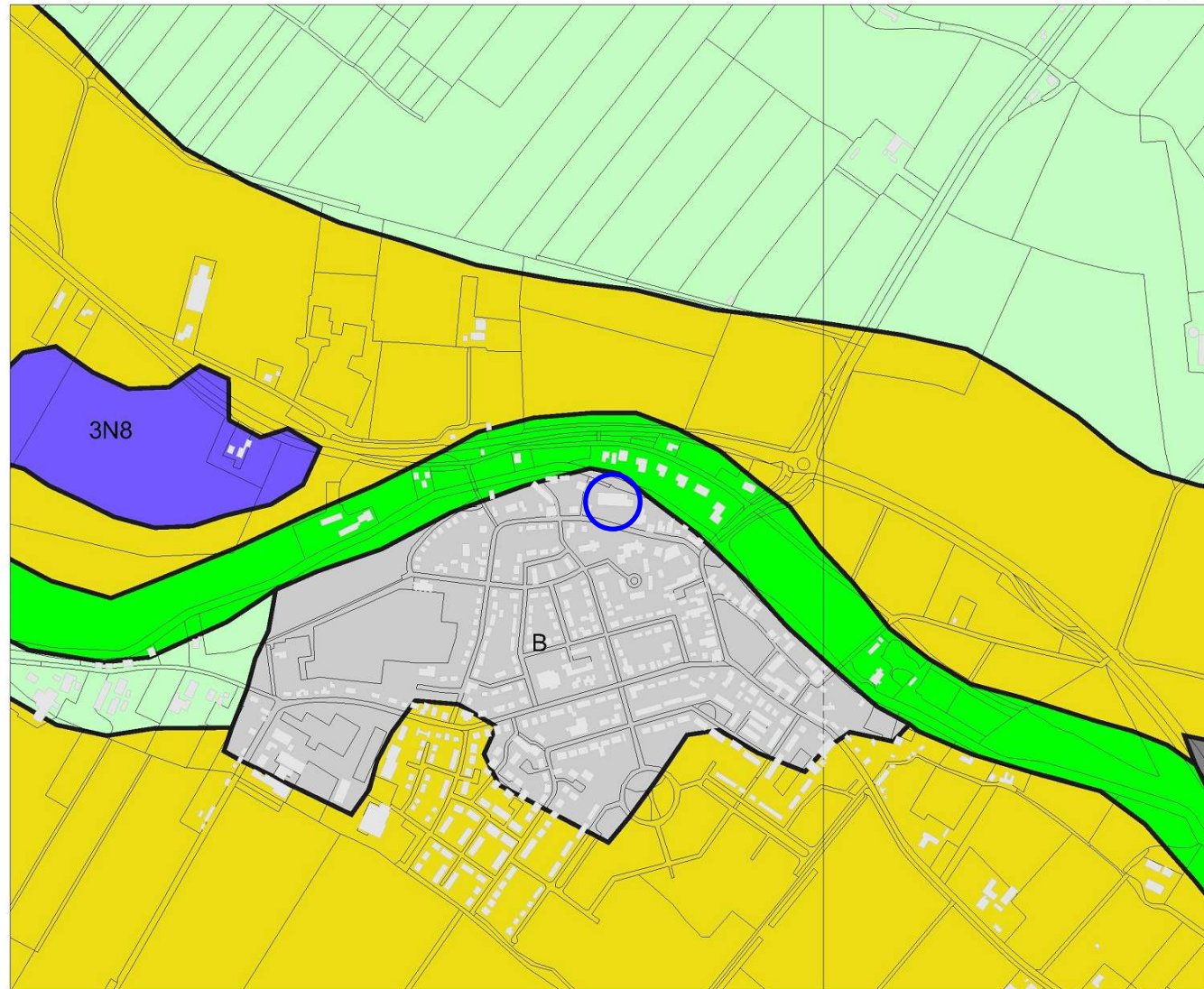
Op de onderzoekslocatie zijn alleen in boring 3 intacte oeversedimenten van de Kromme Rijn aangetroffen. Deze oeversedimenten hebben een hoge trefkans op intacte archeologische sporen. In de overige boringen is een restgeul aangetroffen. Restgeulen hebben een lage trefkans op intacte archeologische sporen. In de top van het beddingzand ter plaatse van boring 3 zijn botfragmenten van een middelgroot zoogdier aangetroffen. Aangezien de oeversedimenten alleen verstoord zullen worden door het slaan van een klein aantal heipalen is verder archeologisch onderzoek niet noodzakelijk. Het is echter aan het bevoegd gezag, de gemeente Wijk bij Duurstede, om te beslissen of de locatie definitief kan worden vrijgegeven. Indien ter plaatse van de oostelijk aanbouw dieper gegraven gaat worden dan 1,1 m –mv adviseren wij om dit te laten gebeuren onder archeologische begeleiding (er wordt een veiligheidsmarge aangehouden van 20 centimeter boven de intacte oeversedimenten). De archeologische meldingsplicht voor de locatie blijft echter wel bestaan. Mochten er tijdens graafwerkzaamheden alsnog archeologica worden aangetroffen, dan dient dit onverwijld aan het bevoegd gezag, de gemeente Wijk bij Duurstede, te worden medegedeeld.

Literatuur

- Aa, A.J. van der, 1839–1851. *Aardrijkskundig woordenboek der Nederlanden, bijeengebragt door A.J. van der Aa, onder medewerking van eenige Vaderlandsche Geleerden*. Gorinchem.
- Berendsen, H.J.A. & E. Stouthamer, 2001. *Palaeogeographic development of the Rhine-Meuse delta, The Netherlands*. Assen.
- Es, W.A. van & W.A.M. Hessing, 1994. *Romeinen, Friezen en Franken in het hart van Nederland, van Traiectum tot Dorestad 50 v.C.–900 n.C.* Utrecht/Amersfoort.
- Hessing, W.A.M., C. Sueur & B. Jansen, 2006. *Tussen Fectio en Levefanum; op zoek naar een Romeinse militaire weg in het Kromme Rijngebied*. Amersfoort (Vestigia rapport V268).
- Jansen, B. & J.W. de Kok, 2004. *Toelichting limes-kaart Utrecht. Provincie Utrecht*. Amsterdam (RAAP-rapport 1054).
- Mulder, E.F.J. de et al., 2003. *De ondergrond van Nederland*. Groningen/Houten.

01-07-2008

150627 / 446475

Legenda

- HUIZEN
- TOP10 ((c)TDN)
- GEOMORFOLOGIE ((c)Alterra)**
 - Wanden
 - Hoge heuvels en ruggen
 - Terpen
 - Hoge duinen
 - Plateaus
 - Terrassen
 - Plateau-achtige vormen
 - Waaiervormige glooiingen
 - Niet-waaiervormige glooiingen
 - Lage ruggen en heuvels
 - Welvingen
 - Vlakten
 - Laagten
 - Ondiepe dalen
 - Matig diepe dalen
 - Diepe dalen
 - Water
 - Bebouwing
 - Overig (Dijken etc)

0 100 m

Archis2

rijksdienst voor
archeologie,
cultuurlandschap
en monumenten

148710 / 444909

Afbeelding 2. Geomorfologische kaart van de onderzoekslocatie (blauw omcirkeld) en omgeving. Bron: Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten (RACM)/Archis II.

01-07-2008

150627 / 446475

Legenda

- HUIZEN
- TOP10 ((c)TDN)
- BODEM ((c)Alterra)**
 - Associaties
 - Brikgronden
 - Bebouwing
 - Dijk, bovenlandstrook
 - Dikke eerdgronden
 - Fluviale afz ouder pleistoceen
 - Groeve, gegraven, mijnstort
 - Kalksteenverweringsgronden
 - Oude rivierkleigronden
 - Overige oude kleigronden
 - Ondiepe keileemgronden
 - Leemgronden
 - Zeekleigronden
 - Mariene afz ouder pleistoceen
 - Niet-gerijpte minerale gronden
 - Oude bewoningsplaatsen
 - Rivierkleigronden
 - Kalk lutumarme gronden
 - Veengronden
 - Moerige gronden
 - Water, moeras
 - Podzolgronden
 - Kalkloze zandgronden
 - Kalkhoudende zandgronden

0 100 m

Archis2

rijksdienst voor
archeologie,
cultuurlandschap
en monumenten

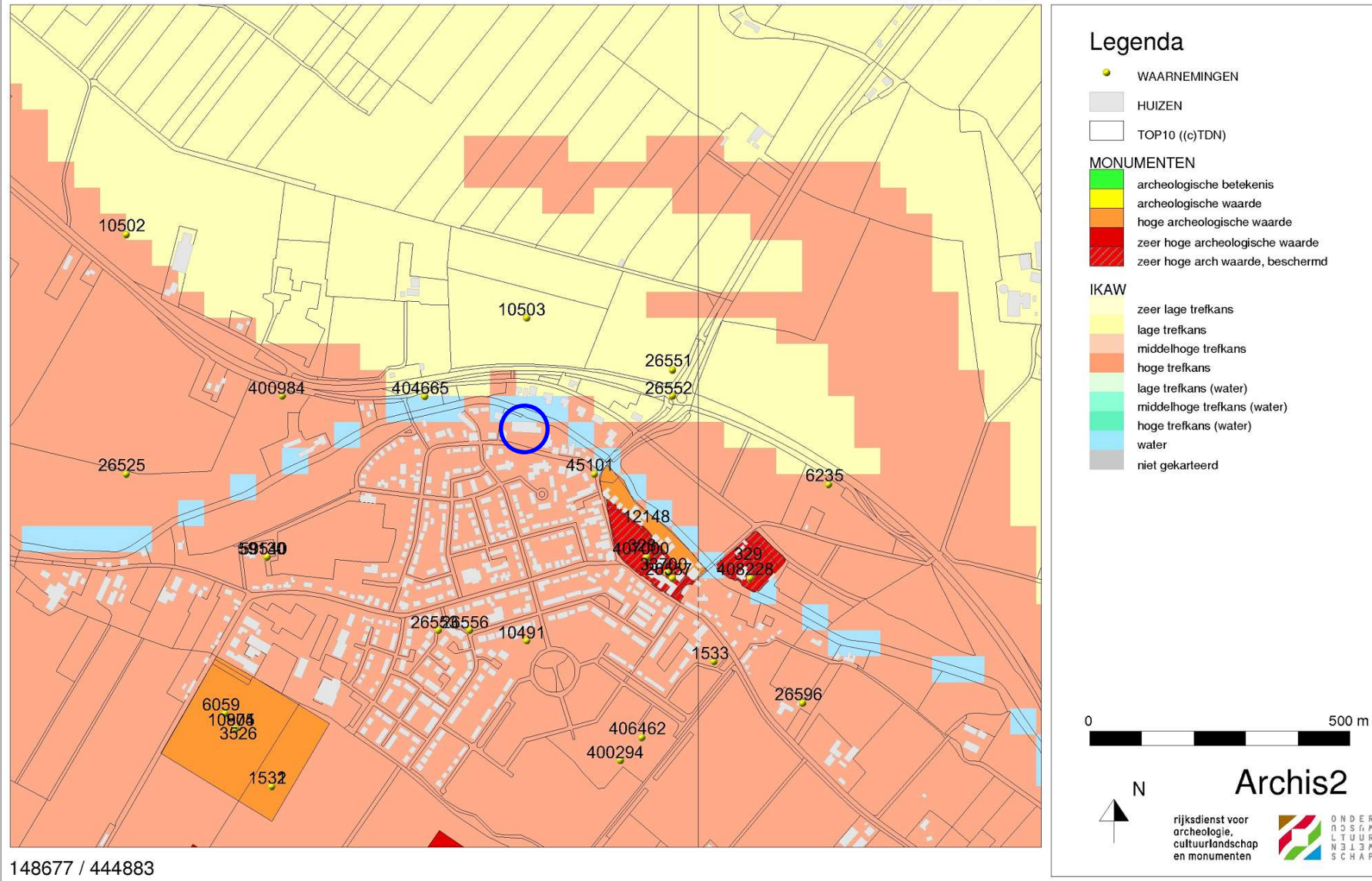

148710 / 444909

Afbeelding 3. Bodemkaart van de onderzoekslocatie (blauw omcirkeld) en omgeving. Bron: Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten (RACM)/Archis II.

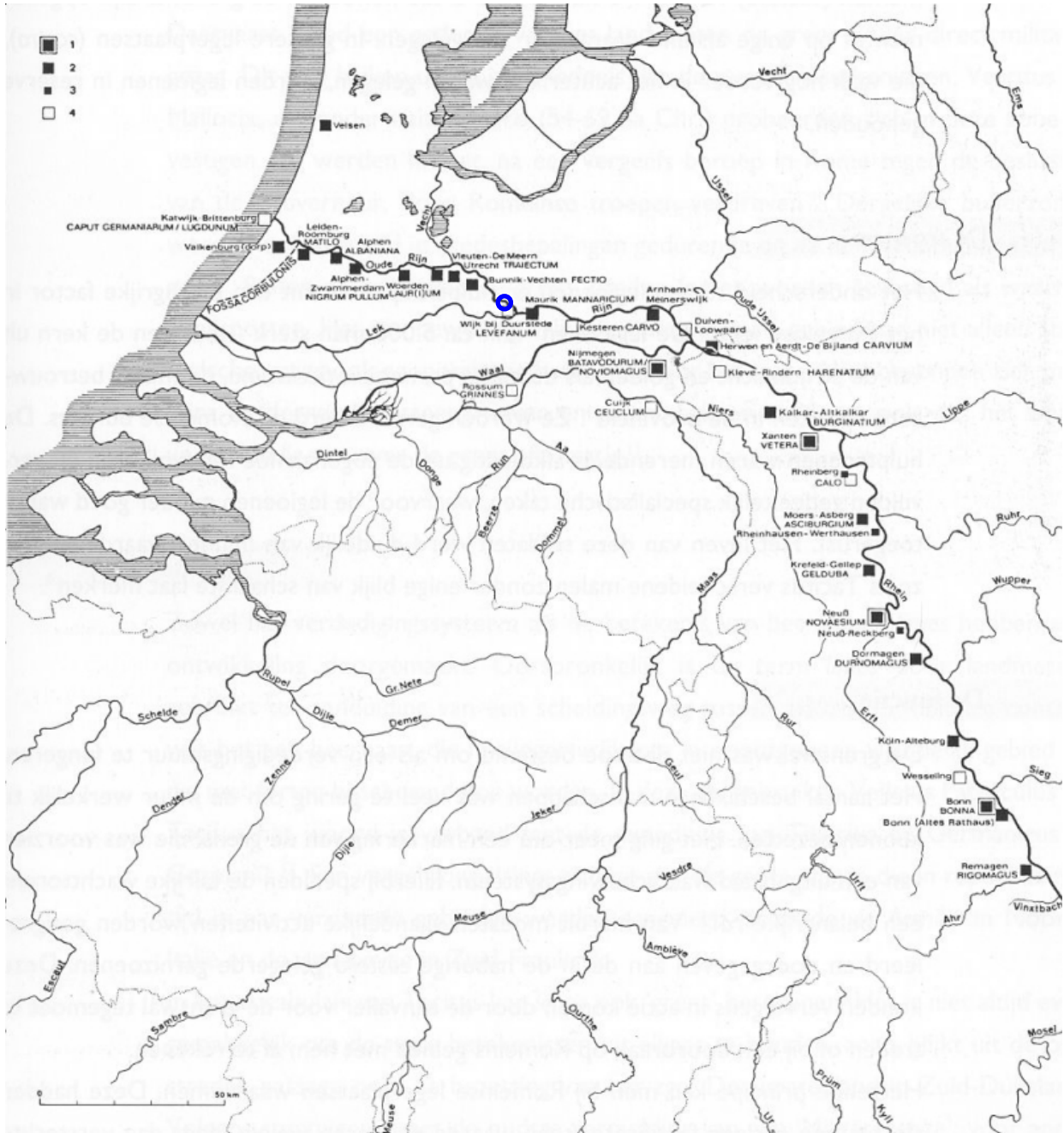
01-07-2008

150659 / 446502

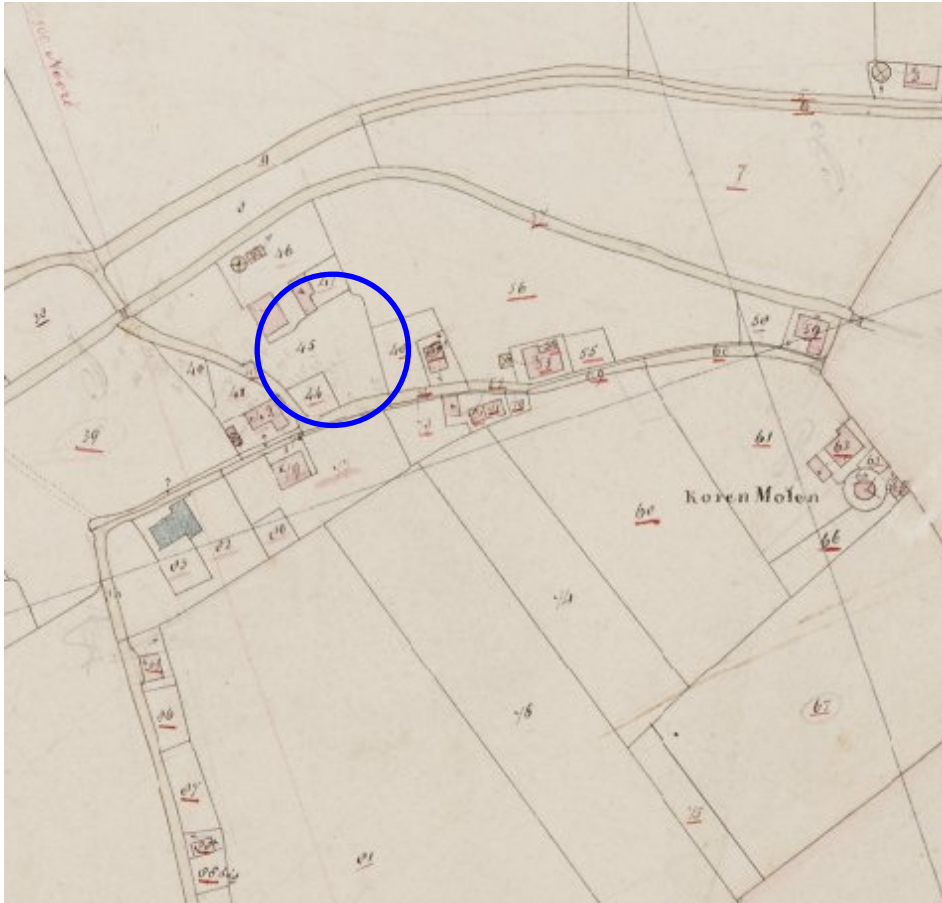

148677 / 444883

Afbeelding 4. Archeologische waarden op de onderzoekslocatie (blauw omcirkeld) en in de omgeving. Bron: Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten (RACM)/Archis II

Afbeelding 5. Ligging van de verschillende forten behorend tot de Limes in Nederland. De ligging van de onderzoekslocatie is aangegeven met een blauwe cirkel. Bron: www.romeinseaquaducten.info

Afbeelding 6. Indicatieve ligging van de onderzoekslocatie (blauw omcirkeld) op de kadastrale kaart uit 1832. Bron: www.dewoonomgeving.nl

Afbeelding 7. Indicatieve ligging van de onderzoekslocatie (blauw omcirkeld) op een topografische kaart uit 1900. Bron: www.kich.nl

01-07-2008

149740 / 445727

Legenda

- HUIZEN
- TOP10 ((e)TDN)
- Boring

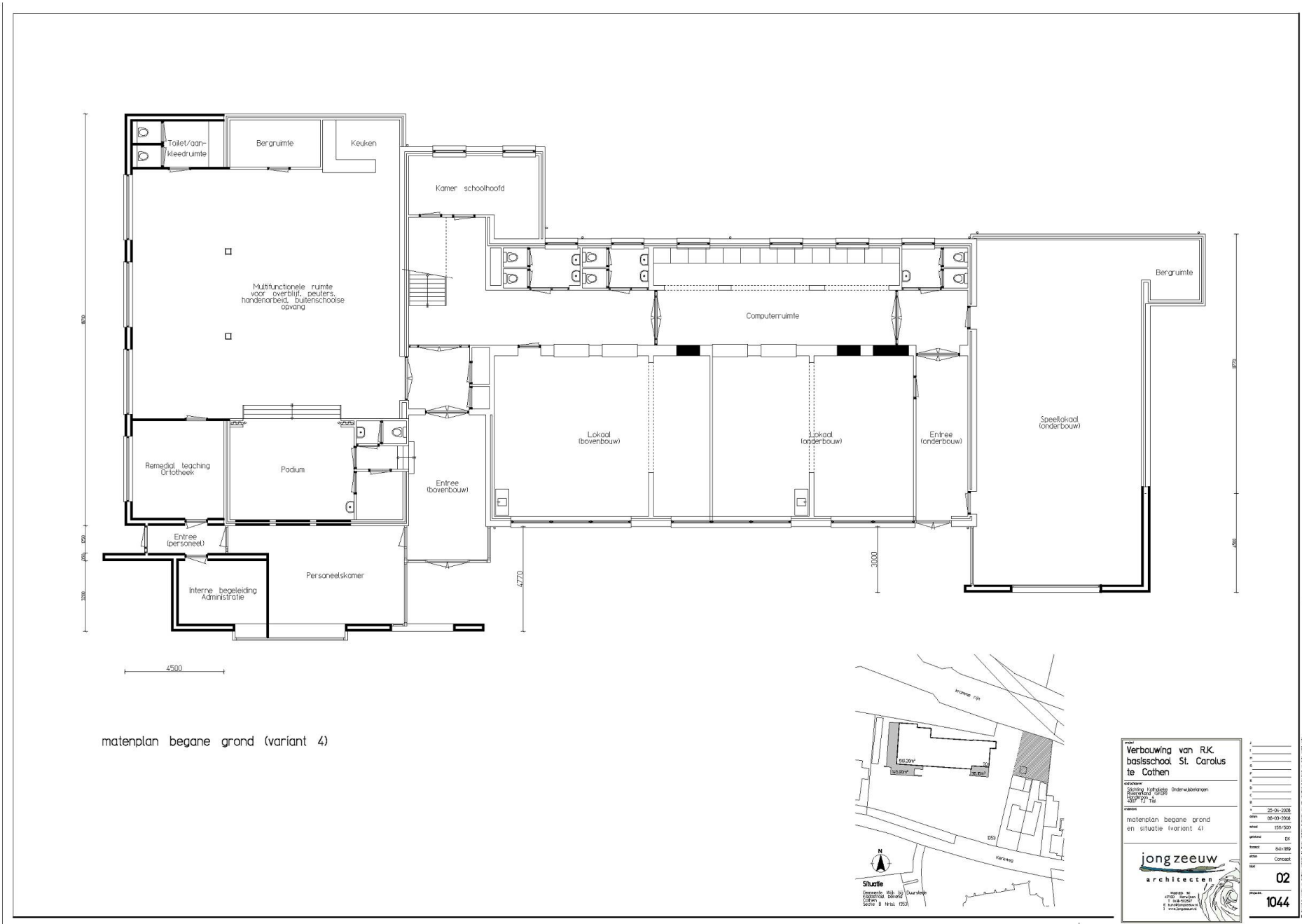
Archis2

rijksdienst voor
archeologie,
cultuurlandschap
en monumenten

149612 / 445623

Afbeelding 8. Locatie van de boorpunten op de onderzoekslocatie (blauw omlijnd). Kaart: W.J.F Thijs.

Afbeelding 9. Toekomstige situatie. Op het kleine plaatje rechtsonder is de omvang van de nieuwbouw aangegeven in donkergrijs. Bron: Jongzeeuw Architecten.

Bijlage 1 Boorstaten

Locatiebepaling	geschat, detailkaart 1:500
Referentievlak	Nieuw Amsterdams Peil
Maaiveldhoogtebepaling	geschat, actueel hoogtebestand
Nauwkeurigheid maaiveldhoogte	50 cm

De volgende afkortingen worden in de boorstaten gebruikt.

grondsoort (onderdeel lithologie)		s3	sterk siltig
K	klei	z3	sterk zandig
Z	zand		
			grind (onderdeel van lithologie)
bijmengsel (onderdeel lithologie)		g1	zwak grindig
s1	zwak siltig		
s2	matig siltig		

boring 1 RD-X: 149.638. RD-Y: 445.681. Maaiveld: 4,40. Boormethode: edelmanboring.

diepte lithologie	kleur	grens	
90 Zs1	bruingeel	scherp	<i>Bodemkundige interpretaties:</i> opgebrachte grond (subrec).
120 Zs3	donker bruinzwart	geleidelijk	<i>Archeologische indicatoren:</i> baksteen, spoor.
180 Kz3	donker bruingrijs	scherp	<i>Archeologische indicatoren:</i> baksteen, weinig.
210 Kz3	donker grijs	scherp	
240 Ks2	donker zwartgrijs	scherp	<i>Archeologische indicatoren:</i> aardewerk. <i>Opmerkingen:</i> sterk humeus aan basis.
270 Zs1	grijs	beëindigd	<i>Opmerkingen:</i> gestaakt op zand.

boring 2 RD-X: 149.639. RD-Y: 445.696. Maaiveld: 4,40. Boormethode: edelmanboring.

diepte lithologie	kleur	grens	
185 Zs3	bruin	scherp	<i>Archeologische indicatoren:</i> puin. <i>Opmerkingen:</i> dempingspakket.
195 Kz3	donker grijs	scherp	<i>Opmerkingen:</i> sterk humeus aan basis.
220 Zs1	licht grijs	beëindigd	

boring 3 RD-X: 149.684. RD-Y: 445.676. Maaiveld: 4,40. Boormethode: edelmanboring.

diepte lithologie	kleur	grens	
60 Zs1	bruingeel	scherp	
130 Kz3g1	donker bruingrijs	scherp	<i>Bodemkundige interpretaties:</i> vergraven.
220 Zs1	donker geelgrijs	scherp	<i>Sublagen:</i> kleilagen.
240 Zs1	bruingrijs	gestaakt	<i>Archeologische indicatoren:</i> onverbrand bot, spoor.

Bijlage 2 Archeologische Monumenten

Een uitdraai van de archeologische monumenten in de nabijheid van de onderzoekslocatie, zoals weergegeven in bijlage 4. Bron: RACM/Arcis II

Uitgebreide Rapportage Monumenten

Monumentnr: 328 **Oppervlakte:** 12.336 m2
CMA-nr: 39A - 027
Status: Terrein van zeer hoge archeologische waarde, beschermd
Toponiem: Centrum; Dorpsstraat; Ambachtspad
Plaats: Cothen
Gemeente: Wijk bij Duurstede
Provincie: Utrecht
Coördinaten: 149905 / 445454
Terreinbeheerder: Diverse eigenaren
Rijksmonumentennr: 45273 **Kadasterregistratienr:**
Gemeentenr: 9 **Kadasterdeel_nr:**
Datum aanwijzing: 31-10-1966

Complexen

<u>Complextype</u>	<u>Begindatering</u>	<u>Einddatering</u>
Nederzetting, onbepaald	Middeleeuwen vroeg	Middeleeuwen laat
Nederzetting, onbepaald	Middeleeuwen vroeg	Nieuwe tijd

Beschrijving

Het betreft een terrein waarin sporen van bewoning uit de Vroege- en Late Middeleeuwen, gelegen in zand, zavel en klei op een oeverwal van de Kromme Rijn.

Het monument beslaat het noordwestelijke gedeelte van de oude dorpskern van Cothen. De rest van de dorpskern is geregistreerd onder 39A-A64.

Het terrein is deels bebouwd en deels in gebruik als hoogstamfruitboomgaard.

De bodem is behoorlijk vergraven. Op de vaste ondergrond van de oeverwal bevindt zich een cultuurlaag die aan de noordwestzijde van het monument ongeveer 0,7 meter dik is en naar het zuidoosten toe geleidelijk aan dikker wordt. Ter hoogte van de brink aan de zuidoostzijde van het monument is dit pakket circa 2 meter dik. In dit antropogene pakket zijn niveaus te onderscheiden, die zullen samenhangen met verschillende bewoningsfasen. Rustend op de ongestoorde ondergrond werd op enkele plaatsen een donker niveau gesignaleerd met veel houtskool en leem. Het blijkt dat zich op de overgangzone van de cultuurlaag en de natuurlijke ondergrond een intensieve vorm van bioturbatie heeft voorgedaan, waardoor de scheiding tussen de zones vaak niet duidelijk te zien is.

Over het gehele terrein bevindt zich een vrij dik licht-bruingrijs antropogeen pakket waarin wat leem, houtskool, bot en aardewerk voorkomt.

Door allerlei activiteiten die samenhangen met de bewoning ter plaatse, zal de bodem vele malen zijn omgezet, zodat een op het oog redelijk homogeen pakket is ontstaan. Dat het gebied lange tijd intensief is bewoond blijkt wel uit de fosfaatsporen; de fosfaatverkleuring is vaak nog aantoonbaar op een diepte van 1 meter of meer in de natuurlijke ondergrond.

Op enkele plaatsen is ondoordringbaar puin aangeboord: al in een vrij vroeg stadium zullen bakstenen gebouwen zijn gebouwd waarvan de resten in de vorm van fundamenteën vermoedelijk nog aanwezig zijn.

Herkenbaar materiaal uit de Merovingische tijd is hier en in de directe omgeving niet aangetroffen. De bewoning lijkt een aanvang te nemen in de Karolingische tijd.

1949: Veldkartering STIBOKA. Hierbij zouden Romeinse aardewerkfragmenten zijn aangetroffen.

In het kader van het AMR-project is (het onbebouwde deel van) het terrein op 19-20 november 2003 aan een booronderzoek onderworpen. Voor nadere informatie zie Livelink en/of dossier.

Documentatie

Type: Kaart
Beheerder: Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting: topografische kaart 1:25.000 met terreinaanduiding

Uitgebreide Rapportage Monumenten

Type: Foto
Beheerder: AD VAN BEMMEL, DORPSSTRAAT 32B, COTHEN
Toelichting: luchtfoto kopie contactafdr. negnr. 19X395-1, 19X395-2
Type: Foto
Beheerder: AD VAN BEMMEL, DORPSSTRAAT 32B, COTHEN
Toelichting: luchtfoto kl. negnr. 19X395-1
Type: Onbekend
Beheerder: Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting: Voorstel tot wijzigen van het beschermde monument.

Literatuur

Modderman, P.J.R. 1955 De bewoonbaarheid van het rivierkleigebied, in: Tijdschrift van het Koninklijk Nederlands Aardrijkskundig Genootschap 72

Uitgebreide Rapportage Monumenten

Monumentnr: 329 **Oppervlakte:** 8.469 m2
CMA-nr: 39B - 007
Status: Terrein van zeer hoge archeologische waarde, beschermd
Toponiem: Centrum; Kromme Rijn; Rhijnestein
Plaats: Cothen
Gemeente: Wijk bij Duurstede
Provincie: Utrecht
Coördinaten: 150101 / 445431
Terreinbeheerder: Diverse eigenaren
Rijksmonumentennr: 45274 **Kadasterregistratienr:**
Gemeentenr: 10 **Kadasterdeel_nr:**
Datum aanwijzing: 31-10-1966

Complexen

Complextype	Beginndatering	Eindndatering
Havezathe/ridderhofstad	Middeleeuwen laat	Nieuwe tijd

Beschrijving

Het betreft een terrein waarin zich de overblijfselen van het kasteel Rhijnestein uit de Late Middeleeuwen (14e eeuw) - Nieuwe tijd bevinden. De resten bevinden zich in klei en zavel op een oeverwal.

Het monument omvat een omgracht complex met voorterrein. De eerste vermelding in de historische bronnen dateert uit 1361. Lange tijd stond op het hoofdterrein alleen de middeleeuwse woontoren. Het huidige huis is in de 19de eeuw ontstaan door een verbouwing en uitbreiding daarvan. De oorspronkelijke woontoren vormt de kern van het huidige gebouw. Het oorspronkelijke koetshuis met poort staat er ook nog.

In het begin van de 20e eeuw werden de fundamenten van het woonhuis op het voorterrein teruggevonden.

In 1998 is (met vergunning) een riolering op het beschermde terrein aangelegd (ten noorden van het landhuis). Bij de aanleg werd in de kuil voor de pompput een stenen put zichtbaar, mogelijk een waterput met een datering in de 18e eeuw.

INFORMATIE VAN DE STICHTING KASTELENLEIXCON (SKLN):

Locatie: Rhijnestein ligt iets ten oosten van de oude dorpskom van Cothen aan de noordzijde van de Kromme Rijn, tegenover de kerk.

Etymologie: De naam kan worden verklaard als stenen huis (stein) aan de (Kromme) Rijn.

Typologie: woontoren; Eén van de vele woontorens in het zuidoosten van de provincie Utrecht. De toren stond in oorsprong vrij op een omgracht terrein en had een voorburch met poortgebouw.

Toestand: intact; De woontoren is nog grotendeels intact. De weergang en de vensters zijn gewijzigd en er is veel metselwerk van een kleiner formaat ingeboet. Aan de achterzijde is over twee bouwlagen een serre aangebouwd, tegen de linkerzijde een woonmeugel.

Bouwgeschiedenis: Rhijnestein is vermoedelijk ontstaan uit een vierkante woontoren, gebouwd op een kunstmatig opgeworpen heuvel, en voorzien van een voorburch met poortgebouw. Fundamenten 'op de kerksteeg' wijzen op het bestaan van een tweede poorttoren.

De woontoren wordt gedateerd kort na 1300 en werd mogelijk gebouwd in opdracht van Daem van Bloemenweerde, die in 1303 werd vermeld als bezitter van Rhijnestein. De woontoren heeft een buitenmaat van 8.5 x 8.5 m en een hoogte tot de weergang van 14.6 m. De muurdikte verloopt van 1.7 ter plaatse van de fundering, via 1.3 op de begane grond en de verdieping naar 1.15 m op de tweede verdieping. De gebruikte baksteen meet 30 x 14 x 8.5 cm aan de voorzijde en 30 x 14 x 7.5 cm aan de achterzijde boven. De toren telt boven een kelder drie bouwlagen plus een zolder en wordt afgesloten met een vierzijdig tentdak. De kelder is overkluisd met een

Uitgebreide Rapportage Monumenten

tongewelf. In de noordoosthoek zijn zowel in de vloer als in het gewelf sporen aangetroffen, die kunnen duiden op een buiten gebruik gestelde waterput. Ongeveer in het midden van de noordwand zijn de restanten van een stenen spiltrap met houten spil naar de begane grond aangetroffen. Hoe de verbinding met de overige verdiepingen plaats vond is niet duidelijk, maar het is waarschijnlijk dat er zich houten of gemetselde trappen tegen de muren hebben bevonden. De westwand bevat op de begane grond en de eerste verdieping een stookplaats. De eerste en tweede verdieping bevatten in de noordwest- en noordoosthoek naar buiten toe in hoogte afnemende schietspleten, die het poortgebouw bestrijken. Afgaande op openingen aan de buitenzijde zijn er vroeger meer geweest. Van de constructie van de vloeren is alleen die van de zoldervloer waarneembaar. Het betreft hier een enkelvoudige balklaag, gesteund door een onderslagbalk en strijk balken, de laatste rustend op consoles. De kap bevat eiken spanten, mogelijk nog daterend uit de 16de eeuw. Het overige deel van de kap zou uit de 17e eeuw kunnen dateren.

Links van de woontoren bevindt zich de 19e eeuwse woonmeugel en daar links van de 19e eeuwse toren om het gebouw weer een symmetrisch uiterlijk te geven.

Het kasteelterrein is bereikbaar via een poortgebouw. De onderbouw van dit poortgebouw is opgetrokken uit een baksteen met een formaat van 30 x 14 x 7 cm, wat erop kan wijzen dat de onderbouw van het poortgebouw mogelijk uit dezelfde bouwperiode dateert als de woontoren. De poorttoren is in oorsprong gebouwd als vrijstaand gebouw, getuige de, deels verdwenen, steunberen tegen voor- en zijgevels.

De hoeveelheid bebouwing schijnt in de 14e eeuw groter te zijn geweest en de toren zou middels een voorplein gescheiden zijn geweest van een woonhuis, waarvan de fundamenten in het begin van deze eeuw zijn ontgraven. In 1810 is dit woonhuis gesloopt en werd het koetshuis, dat tegen het poortgebouw was aangebouwd, tot drie woningen omgebouwd.

In 1858 is de woontoren gerenoveerd en is de ophaalbrug aan de noordzijde van de toren vervangen door een dam. Bij de renovatie van de toren werden onder meer vloeren en vensters vervangen en werd het dak gedekt met pannen.

In de jaren 1873-74 is tegen de noordzijde van de toren een nieuwe woning aangebouwd en hierbij zijn de grachten geheel verdwenen. Het interieur van de toren werd bij deze verbouwing gewijzigd en er werden onder meer stucplafonds aangebracht. De vensters werden vergroot.

In 1879 werd de toren opnieuw gerenoveerd en werd, evenals in 1858, nogal wat metselwerk aan de buitenzijde vervangen door een kleinere baksteen. Het dak werd vernieuwd en nu gedekt met leien in Rijndekking. De oorspronkelijke kanteling werd vervangen door kleinere kantelen op een spitsboogfries en met hardsteen afgewerkt. Onderdeel van deze renovatie was ook een ingrijpend herstel van de funderingen. In 1867-68 was de Kromme Rijn gekanaliseerd, waarna de rivierbodem twee meter lager was komen te liggen. De toren dreigde te verzakken door de verlaging van de grondwaterstand. Op een diepte van 1.40 meter werd een nieuwe zware fundering aangebracht.

In 1887 is aan de noordzijde van de woning (ten behoeve van de symmetrie) een tweede toren gebouwd, eveneens gefundeerd op één meter dikke betonnen fundamenten.

In het kader van het AMR-project is het terrein op 26 mei 2004 bezocht. Voor nadere informatie zie Livelink en/of dossier.

Documentatie

Type:	Kaart
Beheerder:	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting:	topografische kaart 1:25.000 met terreinaanduiding
Type:	Kaart
Beheerder:	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting:	kadasterkaart
Type:	Foto
Beheerder:	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting:	zw negr KB635-12 prent huis Oud-Rijnestein
Type:	Foto
Beheerder:	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting:	4 stuks zw negrns geen

Literatuur

OLDE MEIERINK, B., G.VAN BAAREN (E.A.) [RED.] 1995, in: Kastelen en ridderhofsteden in Utrecht
HEIMERICK TROMP 1968 -, in: - (p.29-36)
BARDET 1975 Rijnestein, in: Kastelenboek provincie Utrecht (p.232-234)
HOFMAN, J.H., 1904, in: Het Kasteel Rhijnestein
GULICK, J.H., 1960, in: Nederlandse kastelen en landhuizen (p.208-213)

Uitgebreide Rapportage Monumenten

CRAANDIJK 0 --, in: -- (p.250)
LOOSJES 1922 Het kasteel Rhijnestein, in: -- (p.8)
LUTTERVELT 1949 --, in: Heemschut (p.17)
HOFMAN, W.H., 0 , in: De geschiedenis van het kasteel Rhijnestein
HEIMERICK TROMP 1967 De roofridder van Rhijnestein, in: Doornse Courant "De Kaap"
HERMANS, T. 1995 Rhijnestein (p. 376-380), in: B. Olde Meierink e.a. (red.), Kastelen en ridderhofsteden in Utrecht.
Berends, G. 1968 Documentatierapport, in: Cothen (U), kasteel Rhijnestein, typoscript
Canneman, E.A. 1989 , in: Kastelen aan de Langbroekerwetering
Ebbenhorst Tengbergen, E.J. van 1960 Kasteel Rhijnestein bij Cothen, in: Nederlandse kastelen en landhuizen
Friederichs, H.F. 1970 Die Reichsfreiherrn von Ritter zu Groenestein und ihre Vorfahren, in: Das Utrechter Geslecht de Ridder 1220-1650-1730
Tromp, H.M.J. 1968 , in: Kastelen langs de Wetering deel I
Rooijen, A. van 2000 Wijk bij Duurstede: Cothen, Rhijnestein, in: Archeologische Kroniek: Provincie Utrecht 1998-1999 1386-8527

Uitgebreide Rapportage Monumenten

Monumentnr: 3526 **Oppervlakte:** 54.700 m2
CMA-nr: 39A - 031
Status: Terrein van hoge archeologische waarde
Toponiem: BREDE WEG
Plaats: Cothen
Gemeente: Wijk bij Duurstede
Provincie: Utrecht
Coördinaten: 149128 / 445091
Terreinbeheerder: Niet van toepassing

Complexen

<u>Complextype</u>	<u>Begindatering</u>	<u>Einddatering</u>
Nederzetting, onbepaald	Middeleeuwen laat	Middeleeuwen laat
Nederzetting, onbepaald	IJzertijd laat	Romeinse tijd

Beschrijving

Dit terrein ligt op de Houtense stroomrug aan een verlande restgeul. 1976: Veldverkenning ROB, Kromme Rijnproject 10-3. 1982: Veldverkenning ROB, Kromme Rijnproject 10-15, 15-3. 1985: Veldverkenning ROB, Kromme Rijnproject 10-19. Onderzocht moet worden in hoeverre de resten verstoord zijn.

Documentatie

Type: Kaart
Beheerder: Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting: topografische kaart 1:25.000 met terreinaanduiding

Uitgebreide Rapportage Monumenten

Monumentnr: 12148 **Oppervlakte:** 9.377 m2
CMA-nr: 39A - 149
Status: Terrein van hoge archeologische waarde
Toponiem: CENTRUM
Plaats: Cothen
Gemeente: Wijk bij Duurstede
Provincie: Utrecht
Coördinaten: 149913 / 445504
Terreinbeheerder: Niet van toepassing

Complexen

<u>Complextype</u>	<u>Begindatering</u>	<u>Einddatering</u>
Nederzetting, onbepaald	Middeleeuwen vroeg	Middeleeuwen laat
Nederzetting, onbepaald	Middeleeuwen vroeg	Nieuwe tijd

Beschrijving

Dorpskern. Dit dorp ligt op de Kromme Rijn stroomrug. Een deel van de dorpskern is een wettelijk beschermd monument. Dit is geregistreerd onder 39A-027. Beschermd dorpsgezicht.

Documentatie

Type: Kaart
Beheerder: Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Toelichting: 1:25 000. Topkaart met aanduiding terrein.

Literatuur

DEKKER, C. 1983 , in: Het Kromme Rijngebied in de middeleeuwen. Een institutioneel-geografische studie (p. 201-211).
- 1989 , in: Historische Atlas Utrecht. Chromotopografische Kaart des Rijks 1:25.000 (No. 486).
- 1990 , in: Grote Historische Atlas van Nederland. 1:50.000. I West-Nederland 1839-1859 (p. 72).
CRAMERS, D., M. KOOIMAN EN A. VERNOOIJ 1992 , in: Monumenten Inventarisatie Project (M.I.P.). Gebiedsbeschrijving Utrechts rivierkleigebied (p. 85/86).